

RIZIKOVÉ VÝZVY V ONLINE PROSTŘEDÍ (FENOMÉN ONLINE CHALLENGES)

Kamil KOPECKÝ

Internet je prostředím, které svým uživatelům umožňuje přístup k ohromnému množství informací všeho druhu - a to rychle a okamžitě. Online prostředí však obsahuje také informace, které mohou být pro jeho uživatele nebezpečné a mohou zejména dětským uživatelům vážně ublížit. Do této kategorie patří tzv. online výzvy (challenge). Online výzvy nabádají uživatele internetu k různým činnostem a v zásadě mohou být jak pozitivní (např. různé druhy charitativních výzev či humorných výzev apod.), ale také negativní, často velmi destruktivní či toxické. A právě nebezpečnými výzvami se budeme zabývat v dnešním textu.

Nebezpečné výzvy v online prostředí **nabádají uživatele internetu (především děti) k nebezpečnému chování, které jim může způsobit vážnou zdravotní újmu.** Tyto výzvy uživatele nutí např. k zapojování se do nebezpečných úkolů, u jejichž plnění se uživatelé fotí či natáčejí, výsledek sdílejí a motivují tak další online diváky k zapojení se. Většina výzev v prostředí internetu existuje v latentní formě - pokud nejsou medializovány, zasahují velmi omezený okruh uživatelů. V případě medializace a masivního virálního šíření však mohou uživatelům internetu způsobit vážnou újmu.

Stručný přehled vybraných rizikových výzev

Kylie Jenner Lip Challenge

Výzva nabádá k tomu, aby si děti po vzoru modelky Kylie Jennerové zvětšovaly rty, a to tak, že si k ústům přiloží láhev, ze které odsají vzduch a podtlakem dosáhnou dočasného zvětšení rtů. Hrozí riziko poškození rtů - popraskání, krvácení apod

Eyeballing Challenge

Výzva nabádá k nalévání alkoholu do očí - podle textu a videí k výzvě se prý alkohol prostupující cévami rychleji vstřebává do krve a rychleji navozuje opilost. Podle expertů je však toto nepravděpodobné, cévy v oku jsou příliš malé, aby přes ně bylo možné vstřebat větší množství alkoholu. Hrozí však vysoké riziko popálení rohovky a další zdravotní problémy, včetně oslepnutí.

Duct Tape Challenge

Výzva nabádá k tomu, aby si dítě či dospívající nechali oblepit tělo lepící páskou a snažili se z této pozice vyprostit. Bohužel následkem snahy vyprostit se pak byla celá řada vážných úrazů (dítě nemůže reflexně při pádu využít rukou).

Celoživotní následky bude např. muset řešit Skylar Fish (14 let, USA, 2016) si při realizaci výzvy „duck tape challenge“ vážně poranil hlavu o rám okna a byl hospitalizován. Utrpěl mozkové aneurysma (operace si vyžádala 48 stehů), zároveň si vážně poškodil levé oko, na které již pravděpodobně nebude vidět.

Cinnamon Challenge

Velmi populární je také cinnamon challenge, výzva k polykání a vdechování mleté skořice (cinnamon). Výsledkem je pak často dávení a dušení se, skořice v průduškách také přispívá k rozvoji respiračních onemocnění.

Choking Challenge

Jedna z nejnebezpečnějších výzev, známá např. pod názvy choking game, purple dragon, space monkey, blackout game či choking challenge nabádá k dušení či škrcení dítěte, dokud neomdlí. V jiných verzích této hry děti zabraňují proudění krve do mozku např. páskem či lanem, aby dosáhli „libého pocitu“, který následuje po uvolnění krevního oběhu, při kterém krev, která byla blokována, naráz zaplavuje mozek. Ve skutečnosti však dochází k poškození mozkových buněk. Tato vysoce nebezpečná adrenalinová zábava vedla v řadě případů k upadnutí dítěte do kómatu či dokonce úmrtí. Podrobnosti [zde](#).

Salt and Ice Challenge

Výzva, ve které si dítě či dospívající posype část těla solí a položí na ni led. Dojde k velice bolestivé reakci a poškození a zjizvení kůže - výsledkem této reakce jsou pak puchýře, omrzliny, popáleniny. Velmi nebezpečné.

Snorting Challenge

Výzva nabádá k tomu, aby dítě či dospívající vtáhlo (vdechlo) nosní dírkou různé předměty, které potom vytáhne skrze ústa ven. Tradičně se tímto způsobem vtahují např. kondomy. Hrozí uvíznutí předmětu v nose, problémy s dýcháním apod.

Ghost Pepper Challenge

Mezi tradiční challenge patří výzvy k polykání velmi pálivých chilli papriček, které obsahují vysoké dávky kapsaicinu (ten způsobuje pálení). Zatímco pálivost běžných papriček dosahuje tisíce Scovillových jednotek pálivosti (např. u papriček jalapeño 2500-6000), u jiných druhů - např. papriček ghost pepper (bhut jolokia) hovoříme o milionech jednotek. Pokud bychom snědli potraviny s vysokým obsahem kapsaicinu, tak si kromě děsivého pálení můžeme přivodit dechové potíže, nevolnost, případně až zvracení. V extrémních případech hrozí i smrt.

Reakci na velmi pálivou papričku si vyzkoušela Lizzy Wurst (18 let) a Sabrina Stewart (22), kteří svou zkušenost sdíleli v online prostředí. Rozhodly se totiž uskutečnit velmi nebezpečnou výzvu -

sníst Carolina Reaper pepper (3. nejpálivější paprička na světě s 2,2 miliony jednotek pálivosti a vysokým obsahem kapsaicinu. Hned po požití začaly dívky panikařit, dostaly hysterický záchvat, nemohly dýchat, intuitivně se snažili pít vodu, začaly se dusit, řvát, volaly o pomoc apod.

Tide Pod Challenge

Velmi nebezpečnou výzvou je také Tide Pod Challenge, tedy výzva k polykání kapslí určených na praní prádla. Princip výzvy je jednoduchý - rozžvýkej, spolkni, natoč a sdílej. Ačkoli kapsle často vypadají jako barevné bonbóny, snadno mohou ohrozit život mladých lidí - obsahují celou řadu toxických chemikálií. Výsledkem požití tablet je pak zvracení, popálení a poleptání sliznic, dušení, zvracení, průjmy, někdy i poškozené plíce a trávicí systém. Při roztržení obalu kapsle může také dojít k popálení očí. Ve vzácných případech dokonce může dojít k úmrtí.

Jen za první dva týdny roku 2018 bylo v USA nahlášeno 39 případů otravy po záměrném požití kapslí a ve všech případech šlo o teenagery od 13 do 19 let (Americká asociace pro kontrolu jedů).

Momo Challenge a Blue Whale Challenge (Modrá velryba)

Mezi další výzvy, se kterými mají zkušenost také české děti, představuje online výzva [Blue Whale](#) (Modrá velryba) a [Momo Challenge](#). Podstata obou výzev je hra se strachem, která může dítě přivést k sebepoškozování. Obě výzvy jsou v současnosti již latentní a v ČR nejsou výrazněji rozšířeny.

Doporučení pro rodiče a pedagogy

To, že se dítě do rizikových výzev zapojuje, lze rozpoznat prostřednictvím různých fyzických příznaků - poškození rtů,

poškození kůže, očí apod. v závislosti na typu výzvy, kterou dítě na internetu vyzkoušelo. Rodiče a učitelé by měli sledovat, zda se u jejich dítěte či žáka varovné příznaky, které tyto jevy doprovázejí, nevyskytují. Adekvátně pak na situaci reagovat a poskytnout dítěti informace o tom, jak nebezpečné toto chování je a jaké následky může způsobit. Komunikace rodiče, učitele či vychovatele s dítětem o problematice rizikových výzev v prostředí internetu musí probíhat citlivě, aby informování o rizikových výzvách nevedlo k případné nápodobě.

Zdroje:

Co jsou nebezpečné výzvy? Univerzita Palackého v Olomouci: Portál E-Bezpečí, 2015 <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/kontakt/71-trivium/1433-co-jsou-nebezpecne-vyzvy>

Nebezpečné výzvy v online prostředí. Univerzita Palackého v Olomouci: Portál E-Bezpečí, 2017 <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/tiskoviny/99-letak-nebezpecne-vyzvy-v-online-prostredi-pro-rodice-a-ucitele/file>

Nebezpečné výzvy nebo také tzv. dangerous challenges. Univerzita Palackého v Olomouci: Portál E-Bezpečí, 2018

<https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/socialni-site/1408-nebezpecne-vyzvy-nebo-tzv-dangerous-challenge>